

NYHEDSBREV | 2020-2021 | 16. SEPTEMBER 2022

Kommissionen foreslår vidtgående tiltag imod de stigende energipriser

Kommissionen foreslår en reduktion af elforbruget, et loft over indtjeningen hos grønne energiproducenter og et "midlertidigt solidaritetsbidrag" for producenter af olie, gas og kul. Tilsammen skal tiltagene skaffe finansiering til afbødning af energikrisen og fremme af den grønne omstilling. Men der er usikkerhed om fordelingen af midlerne imellem EU-landene.

Frivillige mål, bindende mål og indgreb i markedet

Kommissionen præsenterede den 14. september 2022 et forslag til at reducere effekterne af de stigende energipriser. (Pressemeddelelse mv. findes [her](#).)

Udspillet blev motiveret i kommissionsformand von der Leyens tale om unionens tilstand samme dag med afsæt i en dystre analyse: Europa er ikke blot i økonomisk krig med Rusland, men også i en energikrig. Rusland manipulerer energimarkedet, så det ikke længere fungerer.

De stigende energipriser presser de europæiske husholdninger og virksomheder så meget, at der ifølge Kommissionen er brug for at tage drastiske værktøjer i brug. (Se evt. [EU-note E 39](#) for mere om talen.)

Hovedelementer i Kommissionens forslag gennemgås i nedenstående. Det er også værd at bemærke, at Kommissionen har varslet et forslag om revision det europæiske elektricitetsmarked i begyndelsen af 2023.

Reduktion af elforbruget

Elforbruget skal reduceres. Det skal ske ved to tiltag, dels et ikke-bindende tiltag, dels et obligatorisk tiltag. I begge tilfælde er det op til EU-landene selv, hvordan de vil nå målene.

- *Det ikke-bindende tiltag* består i, at EU-landene bør sigte imod at reducere elforbruget med mindst 10 pct. inden den 31. marts 2023.

De 10 pct. skal se i forhold til en referenceperiode på de 5 foregående år.

- *Det obligatoriske tiltag* handler om, at EU-landene skal reducere elforbruget med mindst 5 pct. i spidsbelastningsperioderne på dagen. Det vil i praksis sige de 3-4 timer pr. dag, hvor der er størst efterspørgsmål på el.

EU-landene definerer selv, hvilke tidspunkter, der er tale om.

Reduktionen på 5 pct. vil ifølge Kommissionen resultere i en reduktion på 4 pct. i gasforbruget over vinteren, hvilket vil bidrage til lavere elpriser.

Der henvises til faktaboksen nederst for en beskrivelse af sammenhængen mellem priserne på de forskellige energiformer.

Midlertidigt indtægtsloft for "inframarginale" elproducenter

Et andet centralt element i forslaget er, at der lægges et midlertidigt loft for fortjenesterne hos de såkaldte "inframarginale" elproducenter, fordi de ifølge Kommissionen har oplevet "ekstraordinære indtægter med relativt stabile driftsomkostninger".

Der er tale om selskaber, hvis udgifter til produktion af el ligger langt under priser på dyrere energikilder så som gas. Der er også tale om producenter af grøn strøm, da listen udgøres af bl.a. vind, sol, biomasse og atomkraft.

Kommissionen foreslår et loft på indtjeningen på 180 euro (ca. 1.339 kr.) pr. MWh. (MWh står for megawatt-timer. 1 MWh svarer til 1.000 kilowatt-timer.)

EU-landene har mulighed for at indføre et loft, der sætter et lavere loft for indtjeningen (eksempelvis 170 euro), ligesom medlemsstaterne kan udtage mindre producenter med en produktion på maksimalt 20 kW.

Medlemsstaterne opkræver indtægterne, der skal bruges til reducere elforbruget. Der kan eksempelvis ske ved belønne reduktioner eller ved støtte til energieffektivisering.

Dette tiltag ventes at kunne indbringe op til 117 mia. euro (ca. 870 mia. kr.) årligt på EU-niveau. Tiltaget skal gælde fra 1. december 2022 til 31. marts 2023.

Det bemærkes, at Kommissionen lægger op til, at EU-landene i solidaritetens ånd indgår bilaterale aftaler om at dele en del af indtægterne fra denne ordning. Teksten herom er uklar og efterlader mange spørgsmål.

Midlertidigt ”solidaritetsbidrag” fra olie, gas og kul

Producenterne af olie, gas, kul og raffinaderisektoren skal også bidrage.

Kommissionen lægger her op til, at medlemsstaterne skal opkræve mindst 33 pct. af de fortjenester, der i 2022 ligger 20 pct. over de gennemsnitlige fortjenester i de tre foregående år.

Dette tiltag ventes at kunne indbringe op til 25 mia. euro (ca. 186 mia. kr.) på EU-niveau.

Medlemsstaterne skal bruge indtægterne til at kompensere husholdninger og virksomheder for de stigende priser. Det kan blandt andet ske ved økonomisk støtte til sårbare husholdninger og støtte til investeringer i grøn omstilling hos virksomhederne.

Det bemærkes, at Kommissionen også her lægger op til en fordeling af indtægterne mellem medlemsstaterne. Det fremhæves, at en andel af indtægterne skal deles mellem EU-landene. Det fremgår dog ikke, hvor stor den andel er. Forslaget efterlader altså også her mange spørgsmål.

Hjemmel og proces

Forslaget er fremsat med retsgrundlag i [artikel 122, stk. 1](#) i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Det betyder, at forslaget skal vedtages af Rådet med kvalificeret flertal uden inddragelse af Europa-Parlamentet.

Artiklen gør det muligt for medlemslandene at vedtage foranstaltninger, der er afpasset den økonomiske situation, hvis der opstår alvorlige forsyningsvanskeligheder især på energiområdet.

Kommissionen peger på, at den nuværende forstyrrelse af gasleverancerne, reducerede tilgængelighed af visse kraftværker og resulterende påvirkning af gas- og elpriser udgør en sådan alvorlig forsyningsvanskelighed.

Den samme artikel blev anvendt som hjemmel for Kommissionens forslag fra den 20. juli 2022 til reduktion af gasforbruget i medlemslandene ([KOM \(2022\) 361](#)), hvor der allerede blev opnået enighed i Rådet om forslaget den 26. juli 2022.

De næste skridt i sagen

Forslaget skal behandles på det ekstraordinære energiministerrådsmøde den 30. september. Kommissionen lægger op til en hurtig vedtagelse, så tiltagende kan træde i kraft inden den kommende vinter.

Det vides i skrivende stund ikke, hvornår regeringen forelægger sagen for Folketingets Europaudvalg.

Hvordan sættes prisen på el i dag?

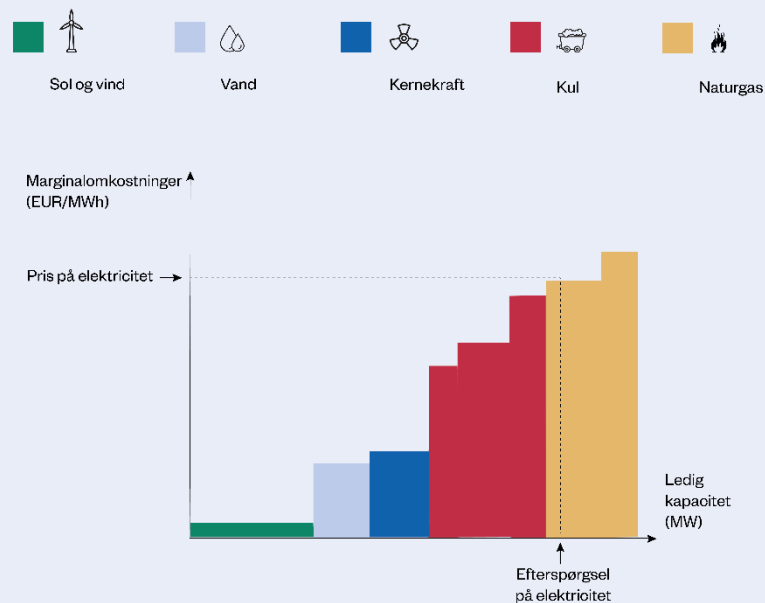
Den såkaldte spotpris for el fastsættes hver time gennem udbud og efterspørgsmål, når elproducenter og elleverandører melder hhv. produktion og forbrug ind til en elbørs. Den billigste energiproduktion har forrang.

Det, som bestemmer markedsprisen for el, er omkostningerne for den dyreste produktion, der er behov for på det givne tidspunkt.

Solceller og vindmøller producerer ofte el til lave omkostninger. Derfor vil prisen på el ofte være lav, hvis efterspørgslen ikke er større, end den kan dækkes af sol- og vindenergi, og der derfor ikke er behov for el fra dyrere producenter som f.eks. kul- og naturgasværker.

Hvis efterspørgslen omvendt er stor, vil der dog ofte også være behov for el andre og dyrere producenter (som naturgasværker). Og det vil dermed vil det være dem, der bestemmer prisen for al strøm i den pågældende time.

Systemet kan illustreres med nedenstående figur.

Produceret og skrevet af:

Andreas Sommer Møller, EU-konsulent, tlf. 3146

Martin Jørgensen, EU-konsulent, tlf. 3622

Karen Schack Andreassen, international konsulent, tlf. 3111

Ida Langhede, studentemedhjælper